

arsinulof
1914

Likime Lietuvos sunu

Maironis

Viespahe brangus,
Taip nesisustinęs Dangus?
Ant mūsų neturi malonės?
Ar gi tai mes jau nū kitas,
Placiai sau valdančias tautas,
Dangiau nukaltom, vargo žmones?
3 Juk, rasit, modernių visų
Ir mūsų tarpe ištiesų
Nesuskaitytum nei ant rasto:
Pavydo, tinginio, skriaudos!...
Bet tai juk vaisiai nelentos
Sunkios vergijos mūsų krašto.

arsinulais

1. Likime Lietuvos sunu.

Nebeįėjškok šviesių dienų:

Pargai ir ašaros — jų penas.

Ški saulutė patekies,

Gaili rasa akis išis:

Taip sako priežodis jų senas.

2. Ur kagi, Piespatie brangus,
Taip visisustingęs Dangus?

Ant mūsų neturci malonės?

Ar gi tai mes jau ur kitas,

Placiai sau valdančias tuntas,

Dangiau nukaltom, vargo žmonės?

3. Juk, rasit, modernių visų
Ir mūsų tarpe iškiesų.

Nesuskaitytum nei ant rasto:

Pavydo, tinginio, skriaudos!...

Bet tai juk vaisiai nelemtos

Sunkios vergijos mūsų krašto.

4 O argi geresni mē mus
Kraštus paglemrē svetimūs,
Kad jie savystoviai sau valdos?
O mes — tik amžini tarnai,
Kuriems vien paņcins temainai,
Kurių tušcia skundai ir maldos.

5 Mē ka? Mē ka taip mus plaki?
Mē ka gi mus rankā sunki
Taip spandžia, amžiais nelaimingūs?
Kad mes nelaisviai be kovos,
Net nebedristam Lietuvos
Svajot laisvos, nepri gulmingos.

6 Par tris be partukio šimtus,
Par ilgnus, kruvinus metus
Kryžinocių mus beūde gaujos;
Nardan buk Kristans iš visos
Europos, karīgiiais drasos,
Kasmet čia plūdo minios naujos.

7 Vos Didžio Pytants globoj,
Net savo priešų pagarboj,
Bent kiek ramiau beatilsijom,

Kaip štai naujos varšos draugai
Glopina dvasią mums ilgai,
Kurims kaip broliams mes tikėjom
8 Ir kiek tai turtų! Kiek jiegy
Nustojom mes dėl tų draugų,
Pardan kultūros is brolystis!
Liesuvio, vardo, praėjies,
Atsižadėjom net viltis
Dėl brolių - lenkų karalystis.

9 Paskui... o Dieve, Tu žinai,
Kaip Tau ištikimi tarnai,
Maskolių autokratams teke,
Net savo žemėj' svetimi,
Skandžiausiai buvom baudžiami,
Piesai lietuviškai prašneke.

10 Maskolių caro įnamiai,
Mes vis kentėjome ramiai,
Net is tada, kad mus vėginta
Griestai latyniškos spandos,
Kad dėl lietuviškos maldos
Mūs net bažnyčiose kankinta.

11 Mes vis kentijom; bet šitai
Laikai atėjo: nematai,
Kaip marių krašto, verksmų galo!
Kraujnos, ugnų šalis visa!
Mergaičių muskriaušta kasa!
Baisybese širdis nūšalo!

12 O Dievulėl, susimylėk!
Tos Lietuvos pasigailėk,
Kurį Tau „Sventas Dievė“ gieda!
Nejan nė tai, kad ji karštai
Tarnauja Dievui, jos skruostai
Par amžius ašaromis rieda?

13 Ar Duok kantų bies!... O, gana!
Krutinė mūsų kovina
Ir sodžiai, pelennos' prašneke,
Ir Dangų šaukti nemustos,
Kol net religijos šventos
Neteksme, visako neteke.

14 Taip skundis, verki kažkada,
Ir Pokietiją išverta

Danute, vargo sunaikinta,
Kariai, kaip daugeli kitu
Gramiais nelaisviais istremtu,
Prie juodo darbo prirakinta.

15 Šimtais tu vargšų - kalinių
Pristatę dirbti šoviniu,
Budu jus vokiečiai dvasino;
I diena vien kavos juodos
Ir ^{kepus} svara duonos pamestos
Mė sunku darba tedalino.

16 Tačiau ne tiek dienos našta,
Ne tiek sunykus sveikata
Danute griausė iš skandėjo:
Likimas Lietuvos brangios,
Germanų replėse vargios,
Daugiau jai ant širdies gulėjo.

17 O čia jau metai apskriti,
Kaip nuo pasaulio atkišti,
Variais besirdžiais apstatyti,
Nelaisviai neturci žinių
Iš Lietuvos nuo giminių;

Uzginta jiems kaznors rasyti.

18 Nerino, kas ten Lietuvoj;
Tik girdi, jog baisioj kovoj
Suminta Serbus is Prumunus,
Ir jog Europa meridina
Ant keliu klaupias kraovina
Pries Flohenzoller nus-galimus.

19 Nusiminimas be vilties,
Be paramos, be ateities
Taip Dones dvasia nuslopinu,
Kad ja tiktai miotis viena,
Krapu ramybe amzina,
Ir saltu globu temasino.

20 Skurdzioj bedugnes valandoj
Migino nedrausiai maldoj
Gieskoti vaistu stebuklingo;
Bet rodes jai patsai Dangus
Klausyti silpno nerangus,
Ir zodziai lupose jai stingo.

21 Kad jau nebguode nei malda,
Atgusta kaip tiktai tada.

Jaunju belaisviu iz diebtuve.
Tai buvo vyrai Lietuos
Tuo Zagris, Darbo veliavos,
I vokieciu nagus pakliuve.

22 Juvargē, skurdys, alkani,
Mē savo amžiu senesni,
Berivalgis bailys, nusimins;
Jm tarpe zengi in Brasda,
Kurē sermēgojē tādā,
Drangai vos butu beparine.

23 Jē Pilnians posēdēmos tiktai
Arēian pazinus, kur karštai
Driē autokratus pranašavo,
Danutē ko jau ištiesu,
Brardos buru tarp tū basu
Ivyst sapne netresapnavo.

24 Patars bēgt mus vokieciu
I Rūsijos lauku placinu
Globoj belaukt tantos likimo,
Pabigē in patsai Maksdon,
Kair vil pateko Lietuvon?
O cia sulauki isfremimo.

25. Pritrakus vokiečiams žmonių
Lankų darbams ir šovinių,
(Jų vyrai apkasus mat šaudė,
Iš Lietuvos ir iš kity
Kraštų germano nūgriebtų
Dramius gyventojus jie gaudė.

26. Išplėšę tėvą nuo vaikų
Ir vyrą nuo pačios, lankų,
Simtais į Vokietiją varė;
Pristatę dirbti ten už du,
Parquolių mėsinos baidė,
Baraknos puspliki nūdarė.

27. Ši tos tai pragaro skylės
Bent dešimtas iš eilės
Pasprukęs į tėvynę bėgo;
Ten skurdė, slapstėsi po miškus,
Pradžioj išalkęs, nejaukus,
Paskui net žmones plėšt pamėgo.

28. O, Lietuvoj tai ištiesę
Aplėistoj, nūmirėtoj visų,
Germanai taip šeimininkavo,

Kad karvis, šunys... net višta...
Ziems turi duoklę nešt ir ta!...
Visus šnipai sureģistravo.

30 O rekruticijų arklių,
Grodų, Drabužių, gėvolių
Nebuvo soties, nei malonės;
Kratydami svionus, garbus,
Net šionius, malkinių žabus,
Lančarai mušė - čypdė žmones.

29 Prūdiekų rudių apgaulių
Mėlovų, rausvų, rudų, žalių,
Žmonėms varu m̄ viską spraudė;
M̄tat m̄ duuską ir vilkies,
M̄ kajaus su sakais Evakes
Maskolių auksą patys gaudė.

31 Jei kas kentėjęs neištverė,
Ar, m̄sistojęs m̄ seseris,
Palies germanų palaidūna,
Jai sodžius virsta pelėnais,
O žmonės vergais amšėnais
Toli kur Hokietijoj žūna.

32 Nienok po nūsienis kraštus,
Par priktus laikraščių raštus,
Gyvai melavo, pagarsinę,
Būk sunaikintame krašte
Jie trinsias, Darbščia bite;
Net savo Duona jį maitinę.

33 Tu netaisybinę, tu skriaudę,
Kultūros vokiškos žiedę,
Jau nuo Kryžiuočių paveldėtę,
Kas nėra matęs akimi
Ir neapverkęs širdimi,
Nargiai Europaj betikėtę.

34 O vis tai eina nuo viršaus
Kieliais subaarkymo baisaus
Tuo kaireris ir jo veikėju,
Kurios ne Šilkeris giesmė,
Tik kumetė, Bismarko prasmi
Anklens, vergė ir žavėjo.

35 Get Nemeries teisė Diena
Atis, rustybis kupina!
Atina! Lingeniai suskaityti.

Taip isiširdijęs Brazilda
Kuršijoje Donei, jei kada
Nebuvo šnipo kur matyti.

36 Tavo tų be paguodos žinių,
Daisių, kaskartą skaudesnių,
Nematis jai dangaus šviesumo;
Širodi, Dievo ar visai
Nebėra, ar silpnų balsai
Neklūdo Dieviško ramumo.

37 Kur pasislėpus, nušaliai
Ji verkė, bet vieną, tyliai,
Kad nors kitiems drąsa nebūtų;
Bet gailios ašaros skausmais
Nebiro tais vasos žiedais,
Kurie gairintu, o ne slėgtu.

38 O kad pragydo veresys,
Jo savo krašto ilgesys
Narqnolez dar aštriau kankino,
Tada tai pašnekos Brazildos,
Neiklaus ir gyvo visados,
Kaskartą ją daugiau masino.

39 Branda gi nors ant vokiečių
Smirtes, ant tvirtų pečių
Nastos karytum just nejuto;
Pis linksmas, draugiškas, šnekus,
Drie darbo pirmas ir nagus
Nebaides ^{nebijos} kisti ^{kišti} prie deguto.

40 Pradėjęs darbą nuo giesmės,
Nisus mokino ištvėrmės,
Nisus ir quodē ir ramino;
Gerėjos patis vokiečiai,
Juo patikidami plāčiai,
Iki po laiko jį pažino.

41 O kad pažino parveilai,
Jau buvo sumegsti galai,
Jo pėdsakai Brandos pranyko;
Tik Donei buvo vil ilgu,
Jo rupestinga, ir baugu:
Ar viskas jam gerai pavyko?

42 Vienai tik jai jo paslaptis
Nebuvo atdengta naktis;
Vienai tik jai jis atkėjo,

Ļuvi sielas prakilnumu,
Sirdies maloniu lipšnumu
Jau Pilniņe jē sušarējo.

43 Danutei šmekla kitados
Paidinos pavārde Brardos,
Ē demagogu-sociālo.

Kosmopolitiz-izgamu,
Fivgnei savo svetimū,
Ķinai neapķenti begalo.

44 Nienok kad griausmas patranku
Ē Lietuvas ramiņu banku
Ē Pilniņu tukstancius suvarē,
Kad vargas augo Lietuvoj,
Brarda nešķenti Maksoj;
Skubejo ten, kur šelo karē.

45 Dabar kad veikliame buru,
Tantos veikēju sukuru,
Ķi Donē Pilniņe pašino,
Kors matēs pašinū kitu,
Nepastoviu, tēcian karštu
Pilkiu jau jos nebebangino.

46 Gaskui nelaimis ir vargai
Ir susipyngę kaip margai
Žmonių keliai ir jų likimas!...
Galop nuo savo ateities
Kas beisbėgs? Žiemo širdies
Nebepasvegs pasišventimas?

47 O kas gi tiek bepasivęs!
Kas, kaip Brada, bepargyvęs
Tiek valandų mirties-gyvatos!...
O, dang vėrciau jau apkasuos,
Granatoms švilpiant, kad visuos
Peidos tik išgastis bematos!

48 O, be mėnulio, naktimis,
Miškų ir pelkių slaptomis,
Groviais išdegintų sodybu,
Kada tarp frontų neramu,
Graslysti žalčio vikrumu,
Tarp nesuskaitomų sargybu!...

49 Kas mirksni bedrebēt lapu,
Kad nepaklinti lyg šniupu

Ir nesulaukti jo likimo!..

Tikrai ne tiek nakties tamsos,
Tiek šalto kraujo iš Drąsos,
Tiek reikia čia atsivavimo!

50 Bet savo krašto ilgesys,
Kas jo tiepimo paklausys,
Kaip sargas - angelas vadovas
Kabančius pargalės visus;
Net par Dratus ir apkasus
Sėves, kaip paslapčių žinovas.

51 Kad mūsų kraštą vokiečiai
^{užvaldė} užvaldė, likome stacčiai,
Dorada taip pasakoja Donei:
Palikom mes iš Lietuvos
Stacčiai be tikslų, be galvos,
Tiktai tuščių skundų dejonei.

52 Pasklidę Rusijoje plačioj,
Nebuvome vargų kančioj
Dardangel, tiesa, nusiminę;

Tatjanos gan duosni ranka,
Zemiečiai istaigų tvarka
Globojo, mus arčiau pažinę.

53 Mokyklų tautiškai liuosų
Pristeigę, iš šalių visų
Įtraukim savo čia jaunimą;
O neaprijami valdžios,
Be caro priešinos didžios,
Tautos jam Diegim atgimimą ^{supratimą}.

54 Bet savo krašto ilgesys
Ir begalinis garlesys
Akis į vakarus vis traukė;
Išten žinutis by kokios,
Kad ir nepaprastai sunkios,
Siūdis ištroškusi belaukė.

55 O čia iš mūsų Lietuos,
Iš po germanų veliavos,
Atskryst net paukštis neketino;
Ta jos nepaprasta tylė,
Ta lyg užburtoji sala
Net optimistus jau baugino.

56 Dar buvo paslaptis kita,
Taip Domei aiškinos Brarda:
Todel jis Pilniaus taip ilgėjos:
Ten traukė savo meilumū,
Grynos širdies prakilnumū
Dievaitė, pernai sužavėjus."

57 Todel tai nutarė jisai;
Lut-but, parėiti skersai
Dar priešų linijas ginkluotas;
Ar jei tik gyvas beišliks,
Pranės, ką Lietuvoj sutiks,
Ingrūzės linionis ratuotas.

58 Gračiaužes apkasus, Dratus
Nakčia pro Drukšę, is Dukštus,
Pro Svedasus miškais praslinko
I Krockenavą, kur ilgai
Ji slėpė - Denge kunigai,
Apsilkę rubais Darbininko.

59 Iščia is Kaune is kitnos
Išgriantos Lietuvos kraštus
Linijū bairiansių prisivinkes,

Jan Pilnīņe nebrādo jis,
Ļo taip jieskojo jo širdis:
Savos širdelīs savininkis.

60 Tada tik atjanti Brarda,
Ķokia ilgējimos zaidā
Širdy jo tuomet atsivēri:
Nisi pasaulis reikalai,
Net karē, hyy tušti zaislai,
Gelmēj' jo skausmo pasinēri.

61 Dabas vienā tiktai mintis,
Tik vienas noras, kaip rakštis
Smīgus, pārsvēri jo siela:
Kors butu ji net pragare,
Jis meilīs nuojauta budvia
Droasti tuoi savo miela.

62 Es nebeņastes Dang Brarda,
(Du juo taip buna visāda)
Paklausēs vien tik ikvēpimo,
Drie Darbiniku is kiemu,
Es Nokietija vēžamu
Pats pasiprašē istremimo.

63 Jė Dievas matomai patsai
Par klintis, kryžkelius skersai
Laimingai vėdė nevidonai;
Apročiodos savo pašlapčia
Ne kur kitur, kaip vien tik čia
Neste atvedes jo persona.

64 „Tai ar Damutis gi širdis
Būs atstangesnė, kaip viltis
Manę par klintis atviliojus?“
Taip klausė baigdamas Brarda:
„Nejan tušcia bebūs malda?
Gunkus be ateities rytojūs?“

65 Damutė Brardai nuo širdies
Geriausios troško ateities;
Širdelė jai atbūrus plakė;
O norint buvo jai gailu
Migant jė šodien atbulu,
Bet nesugravus taip atsakė:

66 „Tevų šalis vargu varguos,
Aršiansių vokiečių raguos,
Kraujuos paplūdausi vaitoja,
O mes, didvyriai iš stumens,

Tik laimės savojo asmens
Tieskosmė, meilė besvajoje.
67 Oš Lietuvos ne tik dalis:
Visa brangiausiasis šalis —
Tai mano siela, mano kūnas!
Iki ji nuostando kelin
Berengia, buti negalin
Laiminga, lyg jos atskalunas.“ —

68 „Danutė! tave jai Brarda:
Buvai brangi man visada,
Tėčiau dabar užvisbrangiausi.
So karis Lietuva visa,
Jaučiu, garsi bus ir liosa,
Tada ar busi mano?“ Klausė.

69 Ant to ne lupomis, tiesa,
Tik melinų akių šviesa
Ir veido šypsančia malone
Atsaki Donė prielankiai;
Pasteni atsikviepi sunkiai,
Lyg kokius, jauti abejone.

70 Ka veikis neįantus? Kaip Brarda,
Nenusimimusiu tada
Labai mažai didvyrių buvo,
Kurie į atėitį skaisčiais
Aušros žiurėjo spinduliais,
Tada šimtai aplinkui žuvo!

71 Nuo abejonių nelinksmos
Pieskodama sau paramos
Ir kad grasios tylos išvengus,
Paklause ji: „ar Lietuva
Tikitis gali, kad Maskva
Ją palinosnot bus pasirengus? —

72 — „Maskva, atsakė jis, ne ta,
Kaip buvus! Carškoji našta
Nebelgais beslėgs jai spranda!
Nes revoliucijos diena
Keina, bėga kraujina,
Ir kerštą Nemesis galanda.

73 Ir tai ne Prūsijoj vienoj:
Netolimoj bausmės dienoj
Nugrius ne vienas sosto stabas!

O vargdieniams visų šalių,
Mėmiršus keršto skaudulį,
Dūpis, kaip broliams, bendras labas.

74 Tada ir klausimas tautų,
Dunkioj nelaisvej pavergtų,
Atsako atsakymą daimingą,
Kad jos ir jų ateitis
Nebus karalių savastis;
Dan pačios tvarka ves teisingą.

75 Ši gal laikai — nebetolimi,
Kad bus Europoj senkami
Didžios respublikos atstovai
I bendrą seimą nuo tautų,
Visų be skyriaus pašauktų,
Sąrykus tarptautinei kovai.

Nors ne visi Brazilos sapnai
Kavėjo Done, nors jinai
Tamsian į ateitį žiūrėjo,
Bet pasiūrų naujų Doma

76 Atgans ir Lietuva teises!
Svogs ir ji Dienas šviesas!
Tāi stācās parāngos liepimas.
Danute! jau nebeilgai
Deshopins Dvasiņ mums vargai!
Jū bepaliks tik atminimas!

77 Nors ne visi Dvardsos sapnāi
Danute linksmino: jinai
Tamsian i atēti zivējo;
Bet pārimu nāņu Doma,
Pati Dvargystē jo linksmā
Jos širdē vis Dāngian zāvējo.

78 Kaskart tankian suseidami,
Jau sau nebuvo svetimi,
Draņkeņ apie savo kraštā;
Pats Darbas nebe taip sunkus
Sirdē: Dvargas prielankus
Geta pāvejo kelti naštā.
Skubējo pakilēti naštā.

79 Bet ta grāri jū sutartis
Nūtrūko, vos tiktai naktis
Tamsesnīai rudenī sūvystē:

Brārdos mār serģiamas asmus
Ītai Ķingo, tartumei, akmus
Ī mārīz krites karalystē.

80 Sūjudo gaudyt vokiečiai,
Īnīpus paleisdamī plačiai,
Īskate lig Ķemaičim sienos;
Bet neģinojo nieks ilgai,
Ar kur sūcīmpo jē sargai?
Besklīdo paskalos tik vienos.

81 Ķailīai suspausta Ķirdimī,
Īblyģkusi ir nerami,
Nos ģyva vaikģģiojo Ķanute;
Ķik klausis atsargiai, bailīai,
Ar neiģģios kaģ moģģalīai?
Ar nepralīks kokiģ Ķinute?

82 Ķraslīnko savaitē antrā;
Ķanutei pamārū ģiedrā

Nel goizo, šviesdama iš veido;
Nes rustys vokiečių veidai
Aiškiau pasakė, kaip aidai,
Kad auka iš naugų išleido.

83 Pikrus Brarda su jos žinia
Dabar sau laisvės koutine
Kviėjoja, jau pasiekęs sieną!
O ji sunykusi, silpną,
Paliko vėlei vien vieną,
Benėnus sunkią vargo dieną.

84 Grods melste melde jis ir jos
Iš tos aigiptiškai žiaurios
Pergijos bėgt, mirties nelaukus;
Bet jai lyg buvo neramu
Nakties naudotis tamsumu,
Dar bausmę ant sargų užtraukus.

85 Brarda ne lengva širdimi
Aplėdo Burgą; ne žemi
Tik savo kailio patarimai

Ģam liepi sprukti iš vargu,
Ģi vokiečių žiaurių nagų;
Ģi vedė augštesni liepimai.

86 Ne tik pasauliui jis plačiai
Paskelbs, kaip šelsta vokiečiai,
Ir šauks tėvynei apginimo,
Bet iš nelaisvės svetimos
Ir savo Dones mylimos
Jieskos veiksmo išrišimo.

87 Bet pavojingas iš vargus
Jo buvo kelias; tik Dangus
Žvaigždžių takais jam rodė kelias,
Kad par Švarcsaldą naktimis
Jis čiaurė kalnų kriaušomis
Ir matė vakarų žvaigždę.

88 Kaskadų tyškantių versmė,
Ta amžiais skundžiantis giesmė,
Jo žingsnių bildesį marino;
Dietos Šaugūreno krioklys,
Kaip prunkšėjas milžinas arklys
D. laisvės žemę jį vadino.

89 Laisvos Šveicarijos viltis
Dr. Nilius Tello atmintis
Kleivini kaip pakelė Dvasia,
Kad imė bėgti net rėščia,
Mūmūšes, jog ant sienos čia
Didžiūnasis jam pavojus grasė.

90 O bėgti buvo ko, tikrai:
Nors dar miegojo vakarai,
Bet tolimuos' rytuos jau švito;
Pietuos' Šveicarija laisvą
Pylėjo ji, kaip Lietuva,
Kaip angelas pasaulis kito.

91 Gau, Kreino matėsi krantai;
Pasiekt' Saugūzėnų tikėtai,
Ir atsikviėps lūnosai krintinė!...
Bet šuviai: vienas, du ir toys
Suspengė; aqlių pagirys
Viltis beliko paskutinė.

92 Nebepajuto pats Dvasia,
Kaip isikorė jis kada

Štai Šangāureno putā
Apsitāškādamas Brāda
Š kitā pusē Reimū plaukia.

96 Štai jis ir liosas; bet vanduo
Nuo rubų varva, o rudus
Saulutis spinduliais nešilė;
Nuvargęs; nuo kelių dienų
Šlajų vienas tarp kalnų
Ir bada vien tik vaisiais tildė.

97 Taip noris miego! Bet drugys,
Pradėjęs kirsti, susargis,
Ir mirk, nežinomas praeivi!
Tau neužmerk akių draugai,
O tavo kapas gal ilgai
Daugis vėlybą pakeleivi!

98 Nuvargęs, šlapias eina jis,
Besirūpądamas lyg vagis,
Kuris bijo susitikti žmogui;
O sargiai apsaugos viešos
Uitenka įtarties marios,
Kad pasikviest po savo stogu.

99 „Iškur? ir kas? ir kaip? kada“
Turėjo atsakot Bvarda;
Bet nemalonus tas kvotimas
Tai buvo tos dienos pradžia,
Kur dabar banga placia
Tęsiasi jam, kaip apreiškimas.

100 Niešosios apsaugos sargai,
Brandos nevarginę ilgai,
Kad jis - ~~aus~~ Litauen, suprastę,
Ne pėsčia, drang su kaliniais,
Tiktai kaip svečia trunkiniais
Liozannos miestan jį pristatė.

101 Liozannos mieste, kur vairėdžiai
Prancuzų žemės pakraščiai,
Tuo Bezansono saulėi tekant,
Lenivos mardos esere,
Dabar išgirsi vakare
Lietuviškai ant pliauso šnekant.

102 Lietuvių nėsienų burys:
Alšauskas, Bartiška, Gabrys

Augštai tarnaudami idejai,
Globoj Šveicarijos linosos,
Čia reikalais šalies visos
Sėdėjo, kaip tautos veikėjai.

103 Net tik kad linsos kruvinė
Bardas atsikviepė; sapne
Tikrai sapnoti nesapnavo,
Kokius pasaulį atmainų
Čiu savo dar draugų semę
Išgirst čia netikėtai gavo.

104 Štai vokiečiai tokais kreivais:
Pavandeninišiais u-laisvais,
Nors anglams lig šiodies įgėli,
Bet ir patiems dabar kaktu;
Nes būdu velniškai piktu
Pasaulį visą prieš sukėlė.

105 Ne tik Prumunai ir Graikai,
Ir Portugalijos pulkai!...
Prieš juos Suvienytos Valstijos,
Prieš juos Brazilija plati,
Ir Ljoni ir kraštai kiti

Šejo ir teisės žmonių.

106 O Pilsonas Amerikoje,
Gražioj ir prakilnioj šnekėj,
Akyvairėdėj garbaus senato,
Prisiekia, jog mūsų tautų
Šeima ginti nuo skriaudų
Ir toki principą pastato:

107 Tauta tai nėra savastis
Karalių! Josios ateitis,
Ir jos valdžia, ir jos likimas
Tur prigulėti nuo jos žmonių
Ir darbdavių ir vargdienių!..
Valio tautų apsisprendimas!

108 O kad tauta viena kitos
Neskriaustu, dėl taikos šventos
Augščiaušio reikia tribunalo,
Kuris ristu klausimus visus;
Militarizmas gi baisus
Sulaukti turi Prūsųnos galos.

109 Nors visikirtę vokiečiai

Kaip lintai grumies, bet stačiai
Jiems visako pritrūkt pradėjo;
Pargony dūdos ir šventi
Paspai, vien Dievai paskirti,
Saviest ir patrankas turėjo.

110 Pritrūkę maisto, alkani,
Germanai jau molaidesni
Paliko, daug netekę kraujo;
Bet veltū meilinos taikos:
Nisi bijojo jų tvarkos
Iš taip, kaip Belgai, vyliams naujo.

111 Tada mūsų ir muskriantų
Teisės buk gindami tautų,
Prickelt Lenkiją parādėjo,
Gėcian prickelti tą tiktai,
Kuris po Prūsais nekaltai
Par šimto metų tiek kentėjo.

112 Papūtus minkštesniems laikams,
Piltis ir Lietuvos vaikams
Par vargo ašasas mūsų vito,

Kad konferencija laimė,
Pisų ir Vilnių šaukiamų,
Gandais po Lietuvą paplito.

113 Sukviesta vyrai trys šimtai,
Linosai apsvarstę ir rimtai,
Nienbalsi tokį nutarimą
Atstovai išnešė tada:
Kad jau atejo valanda
Tautos apskelbt prisikėlimą.

114 Kad turi būti Lietuva
Taip, kaip prie Nytanto, laisva,
Sutaukims ryšius su Maskoliais,
Ir dėtis šesis tik su tais,
Kurie kaimynais nepiktai,
Nesveidmainingais bus jiems broliais.

115 Gaskui iš partijų visų
Švinko Dauguma balsu
Tautos angščiausiąją Tarybą,
Kad ji visos šalies vardu
Atstovė būtų ir vardu,
Kad būtų kaip tautos sargyba.
Stovėtu

116 Tarybos vyrai parinkti:
Smetona ir keli kiti
Dabar atvyko į Berliną,
Kame Erzbergeris garsums
Ir visas centras duot balsus
Mūz mus reichstage jau ketina.

117 Ir vokiečiai jau ne visi,
Kraip prūsų junkerių bairi
Salanga, valdžia sau pagriebus,
Kurie kiekviename dvare
Lemaišinos laiminas karė;
Kur jėgų patiko kasniai riebus.

118 Berline gaisrų ne tuščia,
Tarybos vyrai irgi čia,
Ir krašte rengiasi neutrali,
Kad čia, neutralijė šaly,
Patikus balsų sopuly
Mūz nelaimingų mūsų šali.

119 Pasakui tikėjimas apsakmus
Jelians pas Papę, ir tikmus

Papasakos vargus Del karis
Jo melis pasaulę rinkėvoos
Del nelaimingos Lietuvos,
Kaip Rymas kultas bus padang.
120 Ne tik kad dangel isminties,
Incubasis Tėvas dang Indias
Parodi pas Ing žiauris karę!
Ar mair karėvius surėistę,
Ar mair belaisvius iškreutę,
Kurieus namų Duris atdarė?!

x
121 Išgirdes tiek naujų žinių,
Lietuvio širdiai malonių,
Darda, trėsių susigraudinęs,
Auk kelis puolęs mošaliai
Pradėjo melstis giliai,
Makutės potėrius atminęs.

122 O geras Dievas jo mairai,
Seniai, seniai jau užmirštos,
Kaip Tėvas matomai išklause,
Lyg is ^{ka}Dangaus apreiškiniu,

Apšviete, je ikušimū,
Duteikes pāguoda jam gausis.

123. Alšauskiņi imus besirengt
Ic Ryms, is Bnarda aplenk
Nesidavē, grieštai mutais:
Nāsimosies Ryman is jīsai,
Kad ten apsakins, kā patsai
Pitijies, kaip aukā tos kavēs.

124. Bet kā šapćioj šindj tadē
Turējo paslankus Bnarda,
To savo Draugui nepasakē.
O toj paslēptoj gilumos,
Vienam tik jam priecinamoj,
Šindelē Del Dantēs plakē.

125. Bet reikia ne vienos dienos,
Kad metais kavēs kauvinos
Pasiekus Ryms, kuro kavonija.

O irgi veikis eilių eiles
Draeiti, pasiekus rankes,
Kurios malone viešpatauja.

126 Draeiti paprastu tekau
Drie Tėvo Šventųjų - senku
Lietuviai: ~~čia~~ ji mairai kas žino,
O lenkų priešginiu Šmeistai
Ar mar' mušičiamis nekaltai
Čia gerų varda supaikiuo?

127 Bet kas su ištuomis valia
Drie tikro žengs, galy gale
Pasieks net pati Rygo miestą
Ar Šventę sostą, kur seniai
Dangaus augsti pasimulini
Priešgersti tiesa nepaliesę.

128 Gyvatos begy niekad
Nebuvęs matęs tiek šventos
Iš veido spindančios galybės,
Nepasimati pati Brarda,

Kaip beatsiklaupė tada
Prie kojų jojo Šventenybės.

129 Iš kalno Daugel sakiniu
Grāniū, angštū ir prakilniū
Siliai apmąstę, apgalvoję,
Dabar ant karto nerimtai
Mimiošo viską ir tikėtai
Pisiklaupę bebūciavo kojas.

130 „Dunau! Prikel, tarė jam
Šventasis Tėvas: „prakilniam
Tėvynei Daskui atsidaugė!
Prie tikšo meilės eik keliu,
Dūnus tikėjimu giliu,
O busi Daug nėsitaunavę.

131 Dabar tarp giminiū, tantū
Tiek neapykantos modū!
Prikščiūnis Kristaus nėsigyne.
Draugis su leūkais taip ilgai

Sarvien gyvens, kaip Drangai,
Dondrai myliokite tėvę! —

132 — Šventasis Tėve! Lietuva
Tik nori but pati laisvą,
Tiktu gi skriausti nekelfina;
Su lenkais bus mums nesurku
Susikalbėti su laiku,
Bet renegatai mus gaisina! —

133 — Sunau! Tik meik išsujais
Keliais pradėkite naujais
I bendrą darbą susitarti!
Padangis Viešpats jums įieğas,
Palaimis jaunas pastangas!...
Lietuviai! Jūsų laisvė arti.

134 Kurie jus spaudė taip ilgai,
Kaip iš kalėjimo vergai
Paliekti, vienas kita žudo;
O carų pavergta šalis
Už bausmę iš Dalio Dalis

„Suskilusi kraujuos paplūdo.“ —
135 — „Bet Pousų kumštė kruvina
Mums dar baisesnė, kaip ana
Maskolų nusodinto caro:
Tėriso Viešpatė Danguje,
Ka ta ginkluotoji gauja
Dabar jau su mumis bedaro.“

136 Čia imė pasakot Brarda:
(Jam retos, stambios laikada
Menorint asaros lašėjo)
Ka pats regėjo Lietuvoj,
Ir ka vergijoj nelengvoj
Ant savo kailis iskentėjo.

137 O viena karta nuo širdies
Grašnekes, savo paslapties
Taip kaip prieš tėvą, neuždavė,
Grisiparines atvirai,
Kieno tai nuopelnas tikrai,
Kad jis atsivertė par karę.

138 Kad tai Danutė meilumū,
Grynos sielos prakilnumū
Tiket ir Dieva ji mokino;
Par ją, kas Dova ir švelnū,
Kas angėta, rimta, prakilnū,
Jisai kaskart giliau parino.

139 Dabar ji vokiečių raguos,
Daisiausios nykštama varguos,
Be paramos be užtarėjo,
Vilties nemato atėity!

Vien laukia atilsio mioty:

Par du metū tiek iškentejo! —

140 — Nusiramink, gailus sunau!

Par Berną grįždamas, manau,

Kur mano muncijus Marchettis,

Danutę rasi jau liuosai

Berėsiut; muncijus patsai

Palaimins jus, gražiai mylėtis. —

141 — Šventasis Tėve! Kuo galim? ...

Ar kokiu iškalbos keliu

Sveikšiu Debingumo žymę?...

O, Lietuvoj nuo šios Dienos

Tiesi ligi kūdikio žinos,

Kad tuom tikra tėva Dymė!''

142 Ir suojūdines giliai,
Tusčia mėgino nuošaliai

Paslepti asarų silpnę;

Jos buvo perlais dideliais,

Skaisčiais Eibėjo spinduliais,

Kaip žvaigždės prieš jo šventenybę.

143 — Kodel vienok, sunau meilus,

Tarytum slepiamas galus,

(Is veido speju rupestingo)

Neatdarai visos širdies?

Tenai lyg ^{butul} esti paslapties!?

Lyg traktu Driangsono ipatingo!''

144 — O infallibilis tikrai!

Kuos siela parmatai kiauvai!

Taip, abejojimas nedoras

Man sako: Donez į namus

Negreit parvesi! O, dar mus
Negreit palaimins monsignoras!

145 Danutė savo apėaduos
Prantelės mau nebetaduos:

Negali būti ji laiminga,
Ligkol suvangus Lietuva
Nebus saurantiškai laisva,
Kol šelsta kosi apmaudinga.

146 Taip sake aiškiai ji pati;
O jos pasakymai - rimti:
Tai moteriškė koisto budo.

Tuo tarpu mūsų Lietuva
Pangiai bebus tikrai laisva:
^{„Germėnų“} ~~ja~~ ^{„Nokierai“} kaip žude žudo.

147 Taip besigailino Drasta.
o Benediktas
Sventasis Tėvas jam tada,
Lyg pranašaudamas, taip tarė:
„Nusiramink, skurdus sunau!
Jau nebilgai, kiek numanau,
Pasaulis bėrindys ta karė.“

148 Franēšk Danutei nuo manēs,
Kad jūsu širdis prakilnias
Aš liepsiu muneigui sruošti;
Jai Papos noro bus gana.
Paskui galēste su Ēmsna
Linosai z Lietuva pagūžti

149 O jūsu Lietuvos šalis,
Ligšiolai Prūsijos Dalis,
Greit susitvers nepriūlmingai.
Kors širdimi ir nelengva
Brastos taikos nuo jos Maskva
Jan atsisaki... ir teisingai!

150 Jos neužgrobs nei vokiečiai:
Niekšystė butu tat stačiai!...
Taip aiškiai Kaiseris man rašė:
Jis menoris kitų kraštų,
Kariūnjas nū teises tautų!...
Gik prie taikos privedti prašė.

151 Svajonės jūsų ir tėvų:
Dienu sulaukt šviesių, laisvų

Nebevilgo išsipildys!
Jau nebesiegs varga naktis!
Graži, garbinga ateitis
Francijų net atminti išsipildys.
152 Še eilę stok, sena tauta,
Europaj buvus kitada
Giesi Turkus siena iš granito!
Šinaujė anglis pagardoj,
Kurios nepaprastoj kalboj
Girdėtis albaisiai sanskrito.

153 Še eilę stok greta kitų,
Europoj valdančių tautų,
Ir nešk kulturai savo dalį!
Diek vyau, davus praesity
Didvyrių, amžių paslaptų
Parodyti, ką sumys gali.

154 Dar paskutinės paslapties
Nepasaki! Dar kibirkštis
Jos neišskėlei iš koutineis,

„Kuri ne vėggo apmūdais,
Svies savo genijų vardais
Ir vyrais valios gėterinēs!“

155 Darytum muzikos kokios,
Taip malonios, tap prieilankios,
Ilgai klausytis dar norėjos;
Bet Papa sumei Lietuos,
Mėdėjos rautę ant galvos,
Lietuvių laiminio veikėjus.

156 Giliai kriepnodams krotinė,
Brarda lyg kokiamė sapne
Išpleido puikias šiksto sale;
Diejoj giedoj jam dangus;
Mėmirsey žemiškus vargus,
Savy didvyrio jauti galę.

157 Dabar ne ringsmiais - milėrinais,
Norėjos Brardai skryst sparnais
Iš Berno miesta pas Marchetti.
Ten jo Dabas visa viltis,
Gal net tikybos paslaptis;
Tik ten tvirtai pradės tikėti.

158 Kaip tikras barbaras žiaurus,
Kuos Romos genijus gerus
Jo kojų nesuportęs mina,
Brazda nemato ^{ant} jo akių
Tiek Rymso genijų lakių,
Kur siela į dausias vadina.

159 Bramante, Sancio, kiti
Siandieną jam vardai ~~ta~~ tūsti,
Kurie atydos jo netraukia.
Kitur nubėgo jo mintis!..
Pien veteranas, kur stotus,
Ir pirmo traukinio telaukia.

160 Gražios Italijos vaidai
Negundo jo; taip greitai
Jie į pietus pro langą lekia!
Ir italietai jo greta
Išrodo jam lyg ko keista;
Nubodus ir draugai prašneka.

Itai Alpis. O, seniai, seniai,
Nebigo švilpią traukiniai,
Čia leidos vyrai Anibalo
Kariant su Romos milžiniais!
Čia Julis Cezaris kalnais
Pavergti įjo linoso gallo.

162 Dabar Germanai! Ten autai
Kalmę viršugalviai baltai
Prieš saulę blizga šebuklingai!
Atkis vargiai juos vėmatys!
Jų nepasieks nei vakietys,
Jūs slėniais šauka apmaudingai.

163 Augštai kalnę viršunės švietia,
Ledais apkaltos ir snieguos;
Tuo amžių koja jų neliečia
Lmogaus, užpinusio varguos.

Šiaurėje išdidžiai apmato
Lmonių stropius dienos takus,

164

Tācīnā gīvatos margo vato
 Jū vēdas neatjans puikus.

Kas joms - līdzināms! Milijonai
 Tu tāli amžināis keliāis
 Atņējo, kāp līg laiko monai,
 Tu mātutēliāis gēduliāis.

165 O jās be jausms, be silpnībū,
 Vieno dēc amžis nūs anšros,
 Kad liepē Viēspats iš tamsybiū
 Gēit ant saulē atvīros.

Ar amžū amžis sau galingai
 Debaltuos saulē spindulinos!...
 Kas aš priēš jās, kūs rufestingai
 Nos tuk rytojans bevilinos!...

166 Antai ir Aaras giliai
 Sibigē iš kalnū, zāliāi
 Pimiojans skubinas iš Kreina
 Matytis Bernas ir stotis!

~~Pradzijs~~ Net imē Boardas plakt šindis!...
 Bet niekas jo sutikti n' eina!...

167 Danutis nera, Dar kely;

Bet jau Bavarijos šal;

Dyts pasieks Svecaru siena.

O prisiglandus prie Prados,

Pasieks pries Dieva visados

Ji taip myleti, kaip šandiena.

168 Šandiena jau ne paslaptis,

Kad ir pasaulio sutartis

Pasieks laimingai bendro galo.

Pasklides nūvakar gandai

Atspėjo tiesa, kad vaidai

Jau flagoje risami prie stalo.

169 ^{kaip} ar ji ^{išvis} parems tautų teises?

Pašalins tas kases baltias,

Kurios Europa prikankino?

Ar Lietuvos išnyks vengai,

Kurie ja žudi taip ilgai?

Tai vienas geras Dievas žino.

170
Tāp šnekūcinodams grēta,
Grāsi Danutē ir Brāda
Viens kito klaušē rupeštingā;
~~Ar~~ ^{Ar} siešas, kupinos vilties,
Grāšiansios laukē abites!
Ar grāšo Lietuvou laimingā.